

JOAN F. MIRA

*“Els terratrèmols
vénen amb una
regularitat
implacable,
l'estat –inútilment–
dicta mesures
que no fa complir.
La reconstrucció
s'allarga dècades
(els diners,
abundants, no se sap
on van a parar),
la gent continua
fent cases on no deu,
i de la manera
que no deu,
i torna el moviment
de la terra,
torna el desastre,
i tothom,
com quan plou
massa, tornarà a dir
'porco governo'”*

Terratrèmol, italians

Dissabte 2 de novembre, amb motiu d'un homenatge al gran filòleg Germà Colon, sopàvem un grup de gent amb l'homenatjat i amb el professor Giuseppe Tavani, que aquells dies era a Castelló per impartir unes lliçons sobre lírica medieval. El professor Tavani és romà, *romano di Roma*, fill de pares romans i d'avis abruzzesos, això em va dir, evidentment en un català impecable. Vam parlar molt de política italiana, i vam parlar del terratrèmol de San Giuliano di Puglia. El professor Tavani, això em va dir també, va formar part de la Resistència, va ser membre molts anys del PCI, i està perfectament desenganyat de gairebé tots els polítics del seu país, que és també en alguna mesura el meu, almenys pel que fa a la meua història personal i a moltes de les meues emocions. Vam parlar, doncs –fins on ho permetia l'estrèpit de les veus: érem en una sala no molt gran, sembla que som meridionals, i això es nota en la cridòria–, de l'incomparable Berlusconi, que en cap altre país d'Europa seria imaginable, ni en aquest Regne d'Espanya, que és dir molt; i de la incompreensible inutilitat de les esquerres d'Itàlia, de Massimo d'Alema, Fasino, Bertinotti, i el possible futur líder Cofferati, que al meu interlocutor li desperta més suspicàcia que confiança. Ells s'han buscat la pròpia derrota, deia Tavani i jo hi estava d'acord: per falta de seny, per excés d'ideologia i de punyeteria, per aquella verbositat i per aquella retòrica barroca (això ho pensava jo, no ho deia ell) que sembla eixida dels corredors vaticans. La dreta, que durant prop de mig segle també va participar d'aquest barroc polític vaticà, ara mateix sembla que va per feina, és a dir pel negoci eficaç, com ací. I tan desenganyat estava el professor Tavani dels líders i els partits de l'esquerra, que em va arribar a dir que, ara com ara, l'únic polític que té “sentit de l'estat” és Gianfranco Fini. Jo li vaig dir que recordava un míting de Fini al costat de la Piazza Venezia –amb la impressionant Alessandra Mussolini al seu costat, néta del Duce i neboda de Sofia Loren, i amb això està tot dit–, al qual vaig acudir per allò que se'n sol dir curiositat morbosa, i recordava els crits feixistes i els braços en alt. Però no hi feia res, en opinió del professor romà i excomunista: aquell míting va ser fa deu anys, i Fini –com Aznar– ha sabut el que calia fer, a què calia renunciar, què havia d'oblidar.

No és poca cosa, en un país on l'estat –i per tant el sentit d'estat– és tan remot, tan abstracte, sovint tan ineficaç, tan lluny de la gent, que mig país d'Itàlia, sobretot des de la ratlla de Roma cap avall, el veu com estrany i aliè; i l'altra meitat, de Florència cap amunt, se'l mira com una màquina inútil. Llavors la gent, i més la gent del sud (els qui van formar part, això pensava jo, d'aquell Regne de Nàpols de tan llarga decadència barroca, i que després es van trobar sense saber com membres d'un Regne d'Itàlia dirigit per piemontesos i llombards), no tenen entre les seues qualitats el sentit cívic, la responsabilitat civil, el bé comú. I construeixen o amplien escoles, en llocs d'altíssim risc sísmic, sense la menor precaució, ni reforç ni defensa. Els terratrèmols vénen amb una regularitat implacable, l'estat –inútilment– dicta mesures que no fa complir. La reconstrucció s'allarga dècades (els diners, abundants, no se sap on van a parar), la gent continua fent cases on no deu, i de la manera que no deu, i torna el moviment de la terra, torna el desastre, i tothom, com quan plou massa, tornarà a dir “*porco governo*”. No li vaig dir al professor Tavani (la colla dels comensals parlava massa fort, em vaig cansar) que potser nosaltres tampoc tenim “sentit de l'estat”, i quan plou massa i ens inunden la culpa sempre la té el govern. Meridionals.